

ANTRACT

Vorbe, vorbe, vorbe...

de Leonida Teodorescu

Un scriitor zicea că un profesor ar fi susținut cum că important nu e Shakespeare, că importante sînt părerile despre Shakespeare. Mulți naivi au ris de părerea profesorului, și au ris, trebuie s-o spun, degeaba.

Am asistat, acum vreun an de zile, la o conferință despre Shakespeare. Omul în cauză (conferențiarul, nu Shakespeare) avea un cumul de calități — era și mic și chel și doct și volubil, în același timp. Ne-a zis și de elizabetani și de puritani și de romantici. A făcut și cîteva bancuri, mă rog, a fost o atmosferă cit se poate de plăcută. Concluzia la care a ajuns omul nostru a fost zguduitoare prin simplitatea ei: ia mai lăsați-ne în pace cu Shakespeare ăsta, ce Shakespeare, care Shakespeare, ce text, care text, cine mai știe cum arăta textul ăla al lui Shakespeare? Nimeni. Și, atunci? Ce s-o mai luăm pe după cireș, orice am face cu textele astea (noi, ori sensibilitățile noastre, care sînt contemporane), tot aia e, tot Shakespeare e. Iar concluzia asta simplă și, după cum am avut onoarea să spun, zguduitoare, a generat o altă concluzie, și mai simplă, și mai zguduitoare: că fiecare dintre noi e un Shakespeare, adică. Numai să vrea. Pentru că, ce a făcut Shakespeare, ca să vorbim mai pe înțelesul tuturor? A luat tot felul de texte, le-a mai tăiat, le-a mai completat, a făcut din personajul principal un personaj secundar, a mai băgat și vreo două cîntece, și gata. Cam asta e.

Adică, și-a exprimat în mod creator o opinie. Și, pe noi cine ne împiedică să ne exprimăm în mod creator o opinie? Deci, tot profesorul acela a avut dreptate cînd a zis că important nu e Shakespeare, importante sînt opiniile despre Shakespeare, și pentru faptul că în primul caz omenirea stagnează, pe cînd, în cel de-al doilea, se trezește (așa, din senin) în plin progres.

Asta, în cazul cînd ne aflăm la limita de sus a probabilității, pentru că s-ar putea să ne trezim și la limita ei de jos, care limită îmi amintește de un examen de literatură universală. La examenul în cauză, un student, întrebat fiind cine a fost Petrarca, a răspuns repede și sigur că Petrarca a fost a-manta lui Dante. E tot un punct de vedere, ca să zic așa, dar cu un grad oarecum redus de probabilitate.

Și, acum, ca să mă întorc la conferențiarul ăla mic și chel, despre care s-a zis mai tîrziu că e și volubil și doct, problema care se degajă e cit se poate de clară, mai ales ca urmare a interogației patetice — care text? ce text? Dacă problema e chiar așa de încurcată cu textele astea, că nu se mai știe care e capul și care ar fi, prin urmare, coada, atunci chestiunea n-ar trebui să fie tranșată doar în spectacol, pentru că verba, totuși, volant, și s-ar putea să nu se afle cu destulă exactitate cîți supershakespeari plutesc, roiesc și se zbat de jur împrejurul nostru. Și, în acest

sens, vîn cu cîteva propuneri concrete:

a. Să se editeze de urgență orice reasezare a textelor lui W. S. (că are și un nume lung). Eroul nostru cel de toate zilele să fie pus la loc de frunte, iar cel cu inițialele W.S. să fie și el amintit acolo. De pildă, Romeo și Julieta de Mușu V. Ion și, în paranteză, adevăratul text, simfior și contemporan, după pretextul aproximativ cu același nume de W.S.

b. Să se interzică publicarea așa-ziselor piese ale lui Shakespeare, considerată fiind ca o acțiune socialmente și istoricește dăunătoare, pentru că dacă tot nu știm cum arăta cu adevărat o pretinsă piesă a lui Shakespeare, atunci ce tot umplem lumea cu gogoși umflate, cui îi folosește? Nimănu. Pentru ca, în cazul unei variante cu adevărat contemporane a pretextului Romeo și Julieta, în care Romeo este, de fapt, iubitul doicii, iar Julieta o femeie de cincizeci și patru de ani, să nu se găsească tot felul de chițibușari care să facă scandal în numele unui pretins și inexistent, în fond, adevăr istoric.

c. Să se interzică utilizarea determinativelor piesă, tragedie și comedie pentru lucrările lui W.S.

d. La intrarea în fiecare teatru să se pună lozincă „Jos Shakespeare! Trăiască shakespeareomanii!”

Iar cui nu-i convine, n-ar decît să citească cele 154 de sonete, că după alea nu se fac spectacole și, prin urmare, se citesc așa cum se scriu.

Dar sănătate să fie, că restul vine de la sine.

